

Justiitsministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 Tallinn

Teie 24.11.2017 nr 8-1/8310
Meie 21.12.2017 nr 4/352

Arvamuse esitamine isikuandmete kaitse seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Urmas Reinsalu

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) pöördub justiitsministeeriumi poole isikuandmete kaitse seaduse eelnõu (edaspidi eelnõu) kohta arvamuse avaldamiseks. Järgnevalt toome välja oma peamised kommentaarid seoses antud eelnõuga:

Seos teiste seadustega

Kaubanduskojale jääb arusaamatuks, miks ei ole isikuandmete kaitse seaduse eelnõus käsitletud rakenduslikku osa ning teisi õigusakte, mida on vajalik seoses antud eelnõuga muuta. Seda eriti põhjusel, et on väga palju õigusakte, milles on viidatud isikuandmete kaitse seadusele. Eelnõu seletuskirjas on välja toodud, et antud eelnõu loob üldised raamid isikuandmete töötlemisele, kuid eeldab isikuandmete töötlemisega seonduvate reeglite täpsemat kehtestamist valdkonnaspetsiifilistes õigusaktides. Kahjuks ei ole aga selgitatud, millal sellised reeglid luuakse ning millistesse seadustesse on selliste reeglite loomine vajalik. Aktide väljatoomine on vajalik selleks, et ettevõtjatel oleks võimalik paremini hinnata, millises suuruses haldskoormust eelnõu ettevõtjale kaasa toob. Lisaks peab Kaubanduskoja vajalikuks, et kui mõnede IKS sätete suhtes jääb kehtima eriseadus, tuleks see ka seletuskirjas välja tuua, et ettevõtjatel oleks võimalik kehtivate aktidega kursis olla ning leida viiteid omale kohalduvatele sätetetele.

Näidete toomine

Määrus 2016/679 jätab liikmesriigile mitmetes aspektides võimaluse sätteid ise sisustada liikmesriigi õigusega. Samas ei ole Kaubanduskoja liikmete hinnangul toodud seletuskirja piisavalt näiteid, mis ilmetaksid konkreetseid olukordi. Näiteks võiks näidete abil sisustada seda, kuidas tõlgendada ülemäära andmesubjekti õiguste kahjustamist või kuidas peaks vanem andma oma nõusoleku lapse isikuandmete töötlemiseks või millised on ebaproportsionaalsed kulutused IKS § 16 lõike 1 mõistes.

Samuti saaks näiteid tuua Eesti kohtupraktikast, kus on lahendatud praeguseid IKS-i sisustamise küsimusi.

Pseudonüümitemise ja krüptimise kitsas käsitlus

Määrus 2016/679 kohaselt on isikuandmete pseudonümiseerimist ja krüpteerimist kasutatud võimalike näidetenäidetena asjakohaste kaitsemeetmetena. Isikuandmete kaitse seaduse eelnõus on aga sätestatud seda kui vastutava ja volitatud töötaja kohustust. Kaubanduskoja hinnangul peaks neid meetmeid kohaldama kui võimalikke asjakohaseid meetmeid ning peaks andma võimaluse kohaldada ka meetmeid, mis võimaldavad muul moel muuta isikuandmeid umbisikuliseks või töödelda andmesubjekti kohta käivaid andmeid viisil, mis ei võimalda nendega seotud andmesubjekti tuvastamist. Sellisel viisil oleks määruses toodud eesmärk paremini saavutatav ning see annaks ettevõtjatele kindluse selles osas, et neil on võimalik kasutada ka uusi tehnoloogiaid, mis täidavad saavutatavat eesmärki.

Andmekaitseametniku määramise kohustus

Vastavalt määruse 2016/679 artikli 37 lõike 1 punkti c kohaselt määravad vastutav töötaja ja volitatud töötaja andmekaitseametniku, kui vastutava töötaja või volitatud töötaja põhitegevuse moodustab andmete eriliikide ulatuslik töötlemine. Sama artikkel võimaldab liikmesriigil ette näha andmekaitseametniku kohustuse ka muudeks juhtudeks. Hetkel tuleneb eelnõust nagu vastutav ja volitatud töötaja oleks kohustatud andmekaitseametniku määrama. Samas on eelnõu seletuskirjas, et kohaldatav nimekiri ei ole kinnine ning ka määrus 2016/679 ei ole andmekaitseametniku määramist kõikidele ettevõtjatele, kes eriliigilisi isikuandmeid töötlevad, kohustuslikuks muutnud. Seletuskirjast tuleneb veel, et paragrahvis 8 toodud meetmete asjakohasuse hindamisel tuleks ennekõike arvesse võtta isikuandmete töötlemise laadi, ulatust, konteksti ja eesmärke ning ohtu füüsiliste isikute õigustele ja vabadustele. Sellest tulenevalt tuleks Kaubanduskoja hinnangu eelnõus täpsustada, et tegemist on võimalike meetmete loeteluga, mitte kohustuslike meetmete loeteluga.

Eriliigiliste isikuandmete töötlemine ajakirjanduslikul eesmärgil ning kunstilise ja kirjandusliku eneseväljenduse tarbeks

Eelnõus on toodud eriliigiliste isikuandmete töötlemise ammendav loetelu ning sinna ei ole toodud eriliigiliste isikuandmete töötlemist ajakirjanduslikul eesmärgil ning kunstilise ja kirjandusliku eneseväljenduse tarbeks. Kaubanduskojal on siinjuures tekkinud küsimus, kas eelnõuga on soovitud saavutada tulemus, et eriliigilisi isikuandmeid ei oleks võimalik sellistel eesmärkidel töötleda või on tegemist sätete koos tõlgendamisel

tekkiva arusaamatusega. Kui tegemist on esimese juhuga, tuleks põhjendada, miks selline piirang on vajalik ning proportsionaalne. Teisel juhul tuleks aga eelnõusse lisada erand, mis käsitleb eriliigiliste isikuandmete töötlemine ajakirjanduslikul eesmärgil ning kunstilise ja kirjandusliku eneseväljenduse tarbeks.

Lapse isikuandmete töötlemise vanusepiirang

Kuigi määrus 2016/679 sätestab, et infoühiskonna teenuste pakkumisega otse lapsele, on lapse isikuandmete töötlemine seaduslik ainult juhul kui laps on vähemalt 16-aastane. Lisatud on ka see, et kui laps on noorem kui 16-aastane, on selline isikuandmete töötlemine seaduslik üksnes sellisel juhul ja sellises ulatuses, kui selleks on sellise nõusoleku või loa andnud isik, kellel on lapse suhtes vanemlik vastutus. Kusjuures määrus võimaldab liikmesriikidel seadusega sätestada madalama asjaomase vanuse, tingimusel et selline madalam vanus ei ole vähem kui 13 aastat. Hetkel on eelnõus määratud vanusepiiriks 14 aastat.

Kaubanduskoja liikmete hinnangul tuleks antud juhul kohaldada madalaimat vanusepiiri, mida määrus on ette näinud ning vanusepiiriks võiks olla 13 aastat. See oleks põhjendatud, sest paljud ettevõtjad ülemaailmselt juba kasutavad sellist vanusepiiri; madalam vanusepiir lihtsustab ettevõtjate jaoks andmetöötlust; väga palju infoühiskonna teenuse kliente on vanuses 13 ja seetõttu on ettevõtete jaoks märgatav vahe, kas piir on 13 või 14 eluaastat; ettevõtjal on keeruline tõendada lapsevanemalt saadud nõusolekut ja madalam vanuspiir tõstab veelgi sellealast halduskoormust; madalam vanusepiir soosib ettevõtlust ning ühtlasi, sest mitmed teised liikmesriigid plaanivad kasutada 13 aastast vanusepiiri. Kaubanduskoja hinnangu ei ole siinjuures asjakohane, et karistusseadustikus on süüvõimelisuse piiriks 14 eluaastat, sest tegemist on olemuslikult erinevate õigusvaldkondadega.

Trahvide suurused

Määrus 2016/679 inglise keelse versiooni preambula punkt 151 võimaldab Kaubanduskoja hinnangul tõlgendust, et Eestis kehtestavad trahvid ei pea olema samas maksimummääras, mille kehtestab määrus. Sellest tulenevalt leiavad Kaubanduskoja liikmed, et Eesti ei peaks kohaldama IKS-s samas maksimummääras trahve kui andmekaitsemääruses on sätestatud ning võiks kohaldada seni Eesti vääртеomenetluses rakendatavate trahvide piiri ehk 400 000 eurot. Seda eelkõige põhjustel, et sellises määras karistus on tõhus, proportsionaalne ja heidutav, sest Eestis on Euroopa mõistes väiksed ja väga väiksed ettevõtted ning hetkel kehtib Eestis isikuandmete kaitse reeglite rikkumise eest maksimaalse karistusena 32 000 eurot.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

Kaubanduskoja hinnangul ei peaks maksimummäärade kehtestamine ka seetõttu, et avalikule sektorile on eelnõuga nähtud ette EL määruses toodud trahvimääradele tunduvalt väiksem trahvi maksimummäär, milleks on 32 000 eurot. Eraettevõtetele maksimummäärade kehtestamise puhul oleks sellisel juhul tegemist ebavõrdse kohtlemisega. Seda seetõttu, et osade määruses kohustatud subjektide osas rakenduvad maksimaalsed trahvimäärad ja osade osas mitte.

Lisaks paluvad Kaubanduskoja liikmed täpsustada, mida peetakse silmas trahvide all, mis on sätestatud sertifitseerimise korra rikkumise eest eelnõu paragrahvis 66. Liikmed paluvad seda ühtlasi täpsustada seletuskirjas, sest seda ei ole hetkel võimalik tuletada ka üldmäärusest.

Eelpool toodust tulenevalt palume täpsustada eelnevalt välja toodud küsimusi ning tähelepanekuid uues isikuandmete kaitse seaduse eelnõus ning seletuskirjas. Kaubanduskoda palub kaaluda Eestile üldmääruses antud võimalust trahvimäärasid vähendada ning vähendada lapse isikuandmete töötlemise vanusepiirangut. Samuti peavad meie liikmed vajalikuks teha rohkem selgitustööd ning tuua rohkem konkreetseid näiteid antud eelnõus kehtestatud normide pinnalt. Kaubanduskoja hinnangul on äärmiselt tähtis kiiremas korras tuua välja, milliseid õigusakte on antud eelnõu pinnalt Eestis vajalik lisaks muuta ning millised õigusaktid nõuavad ka teatud reeglistikkude kehtestamist.

Ühtlasi anname teada, et tutvustasime eelnõuga kavandatavaid muudatusi läbi Kaubanduskoja infokandjate oma liikmetele.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Peadirektor

Koostanud: Liisu Lehtsalu Liisu.Lehtsalu@koda.ee 6040072